

ЎЗБЕКISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

БухДУ о'quv ishlati bo'yicha prorektori

R.G. Jumayev

2023-yil

5120100 – Filologiya va tillarni o'qitish (tojik tili) ta'lim yo'nalishi 4-kurs talabalariga “Hozirgi tojik tili”, “Tojik adabiyoti tarixi”, “Adabiyotshunoslik nazariyasi”, “Tilshunoslik nazariyasi” fanlaridan Davlat attestatsiya sinovi uchun dastur, nazorat savollari va baholash mezonlari

Бухоро – 2023

ANNOTATSIYA

Mazkur dastur 5120100 – Filologiya va tillarni o'qitish (tojik tili) mutaxassisligi bo'yicha ta'lim olayotgan bakalavrlarning mutaxassislik fanlaridan davlat attestatsiyasi dasturidir. "Hozirgi tojik tili", "Tojik adabiyoti tarixi", "Adabiyotshunoslik nazariyasi", "Tilshunoslik nazariyasi" fanlarining fan dasturlari hamda nazorat variantlaridan iborat.

Tuzuvchilar:	Q. R To'xsanov – O'zbek tili va adabiyoti kafedrası o'qituvchisi, f.f.doktori
	Sh. Sh. Norqo'chqorov – O'zbek tili va adabiyoti kafedrası o'qituvchisi

Taqrizchilar:	M. Q. Abuzalova – O'zbek tilshunosligi kafedrası professori, f.f.doktori
	Sh. G'. Davronova – O'zbek tili va adabiyoti kafedrası dotsenti, f.f.d.

Hozirgi tojik tili

Fonetika-fonologiya. Fonetika va tovush munosabati. Hozirgi tojik adabiy tili unililari va undoshlari paradigmasi va paradigmatik munosabatlari. Nutqning fonetik jihatdan bo'linishi.

Leksikologiya va uning turlari. Leksika va so'z. Leksikaning ifoda plani (no'meta), mazmun plani (semema). Semema va tushuncha. Semema va nuqiy ma'no. Semema va grammatik ma'no. Sememaning tarkibi. Sema turlari. Leksik sinonimiya. Sinonimik darajalanish (gradonimiya). Leksik antonimiya. Sinonimiya va antonimiya munosabati. Gironimiya, gradonimiya, partonimiya. Lug'aviy sistema va mikrosistemalar. Tojik tili leksikasida eskirgan qalam.Ekspressivlikning ifodalanish usullari.

Tojik tili onomasiologiyasi.Turlari va tarkibi.
Tojik tilining frazeologik birliklar tizimi. Perifrazaning yondosh hodisalariga munosabati.

Termin va terminologiya tushunchalari haqida. Terminlarni me'yorlash tamoyillari. Terminologiklug'atlar va ularni tuzish prinsiplari. Terminologiyada onomimiya vasinonimiya hodisalariga. polisemiya munosabat Tojik tili terminologik tizimlari boyishining ichki imkoniyatlari O'zbek tili terminologik tizimlari boyishining tashqi imkoniyatlari(arabcha, forshea, ruscha va baytalmihal o'zlashmalar). Mustaqillik davri Tojik terminologiyasi tamoyillari.

Leksikografiya. Lug'at uning an'anaviy hamda zamonaviy turlari. Til korpusi. O'zbek o'quv leksikografiyasi holati. Tojik milliy leksikografiyasi muammolari.

Morfemika. Morfemaning lisoniy tizimdagi o'zmi. Morfema va qo'shimcha. Leksika va morfema munosabati. Morfema variantlari. Morfemlar tasnifi. Affiksial morfemalar va ularning turlari. Morfemika va morfologiyaning dolzarb muammolari.

Derivatsiya. Derivatsiya va so'z yasashni.
So'z morfem tarkibidagi tarkiy o'zgarishlar: soddalanish, ixtisoslashish, morfologik gayta bo'linish, nblashish. Umumiy so'z yasash qoliplari. YAsama so'z va yasalgan so'z.

Morfologiya. Grammatikaning tarkibiy qismlari, munda'ijasi. Grammatika va milliylik, milliy ma'kura. Grammatik kategoriya. Grammatik ma'no va uning turlari. Umumiy, oraliq va xususiy grammatik ma'nolar.
Morfologik kategoriyalar tasnifi. Tasniflovchi kategoriyalar. Sintaktik kategoriyalar.

So'z turkumlarini tasniflash tamoyillari va tasnif turlari. So'z turkumlarini tasnifiga an'anaviy va zamonaviy yondashuvlar. So'z-garflarning xususiyatlari va turlari.

Sintaksis. Valentlik. Leksika va grammatik shakl valentligi nuqda so'zlarni o'zaro aloqalarga kirish omili sifatida.

So'z birkmasi. Lisoniy sintaktik qolip tushunchasi.
Gap lisoniy birlik sifatida. Gapning minimal sintaktik qolipi. Gap markazi. Gap va so'z kengaytiruvchilari.

Imtihon dasturi Bxoro davlat universitetining Kengashida ko'rib
chiqilgan va tasdiqlangan.
2023 yil "31" daqi 8-sonli bayonoma

Kesim-gar markazi va uning uyushtiruvchisi. Ega, uning gar qurilishidagi o'rni. Kirish va kiritmalarning garning hisoniy va natqiy ko'rinishlardagi o'rni. Gar bo'ylaklarning uyushish hoidisasi. Kesimning uyushishi.

Uyushgan gar. Uyushgan gar qoliplari va ularning natqiy voqelamishi, ularda uyushtiruvchi vosita. O'zbek tilshunosligida uyushgan garlarning tadqiqi muammolari.

Qo'shma gar. Uning ajratilish tamoyillari. Sodda garga munosabati. Qo'shma garning serqirraligi va tasnifi masalalari.

Natq madaniyati va uslubshunoslik. Onomasiologiya. Adabiy til va natq madaniyati. Natq madaniyati – tilshunoslik bo'limlaridan biri sifatida. Tojik uslubshunosligining o'rganilish darajasi. Tojik tilining funksionalliklari va ularning o'ziga xos xususiyatlari. Badiiy uslubning o'ziga xos xususiyatlari. Badiiy matnning asosiy xususiyatlari. Lingvopoetika haqidatashuncha. Jodkor badiiy natqni lingvopoetik tadqiq qilish asoslari.

Onomastika sohasi va uning tadqiqot ob'ekti. Tojik antropimiyasi va uning xususiyatlari. Atoqli otlarning tiplari va o'ziga xos xususiyatlari. Etimologiya haqida tushuncha va Tojik etimologiyasi. Toponimika – tilshunoslikning bo'limi sifatida. Toponimlarning tarkib topishida polisoniya omlilarning roli. Tojik toponimiyasining o'rganilish darajasi.

ASOSIY ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1.	Вохидов А. Аз тарихи дуэтанисини тоқишху форс. – Самарсан. 2019.
2.	Давронова М., Мачилова С. Усулбинисей. – Самарсан: 2017.-148 с.
3.	Кайиров М., Вохидов А. Забони адабни хозиран тоқиш. Кисми I. – Самарсан. 2010. 159 с.
4.	Мачилова Х. Забони адабни мусосирни тоқиш. Чилди I. – Душанбе: 2007
5.	Мачилова С. Забони адабни мусосирни тоқиш (<i>Фонетика</i>). – Самарсан: 2019. 250 сак.
6.	Малсурий Н. Очеркхо оид ба инкишофи забони адабни тоқиш. – Душанбе: Адиб. 2013. -321 с.

Qo'shimcha adabiyotlar

1.	Афсахов А. Каххоров Х. Хар ва пайлонини он. – Душанбе: «Маориф» 1994.
2.	Вохидов А. Навилох фархати. – Самарсан. 2000.
3.	Ислон забони тоқиш. – Душанбе: 1999.-34 с.
4.	Косимова М.И. Очеркхо оид ба синтаксисни чулмахон сулдан исари асри XI. – Душанбе: Ирфон. 2006.
5.	Куронбеков А. Мачилова С. Лексионсологични забони форс. – Самарсан: 2017.-140 с.
6.	Мачилова Х. Фразеологични забони адабни тоқиш. – Душанбе: 1982.
7.	Мачилова Х. Забони адабни мусосирни тоқиш. Ч. I. Душанбе. – Душанбе: 2007.-241 с.
8.	Moqaddam A.S. Persian Language. Book 1,2,3,4,5. Basic lessons. Tehran. Council for Promotion of Persian Language and Literature. 2007.
9.	Фондлон М. Фархати и доирахон реван забони хозиран тоқиш. – Ч. I. (Аввалдинид). – Душанбе: 1963.

10.	Рубинчик Ю.А. Грамматика современного персидского литературного языка. – М., 2001.
11.	Русская инт. на касифоти онхо. – Душанбе: 1999. http://www.iranica.ac.ir/ http://www.tilfaah.org/ http://www.foxitsoftwares.com www.persianacademy.ir/1_serFiles/Imaje/pla2me05.pdf www.zkonz.com kutubxonasi http://ig.wikiredia.org/wiki/Забоншиносий
12.	

“ТОЈИК АДАБИЙОТИ ТАРИХИ” fani bo'yicha:

KIRISH

Kirish. Tojik mumtoz adabiyoti tarixi fanining maqsadi va vazifasi. Tojik mumtoz adabiyoti tarixi fanining maqsadi, vazifasi. Tojik mumtoz adabiyotining manbalari. Tojik adabiyoti tarixining san'at va boshqa fanlar tarixi bilan aloqadorligi. Tojik adabiyoti tarixini davrlashtirish tamoyillari.

Mumtoz adabiyotning diniy-tasavvufiy, ilohiy, irfoniylar manbalari. Islom ta'siri davridagi turkiy adabiyot. Ikk yug'onish davridagi turkiy adabiyot (VIII-XIV asrlar). Tasavvuf ta'limi haqida tushuncha. Tasavvufning badiiy adabiyotga ta'siri. 3. Tasavvuf ta'limotining vujudga kelishi va manbalari. Badiiy ijod. So'fivona janrlar va ularning xususiyatlari. Tasavvuf ta'limoti va adabiyotining ulug' namoyandalari.

Badiiy adabiyotda tasavvufiy istiloqlar. Tasavvuf ta'limoti xorijlik olimlar nigohida. 6. Mustaqillik yillarida tasavvuf ta'limoti va adabiyotiga yangicha munosabatning qaror topishi.

Islomgacha bo'lgan davrdagi turkiy adabiyot. Eng qadimgi adabiy yodgorliklar. Qadimgi madaniyat. Eron – qadimgi adabiy-madaniy markazlardan biri. Eng qadimgi og'zaki adabiyot yodgorliklari. Mif va afsonalar. Ko'shiqlar va lirik she'rlar. Kahramonlik eposi: «To'maris» va «Shiroq» haqidagi qo'shiqlar, ularning bugungi yozma adabiyotidagi badiiy talqinlari. Yozma yodgorliklar. «Avesto» – zarдушtyilik dinining muqaddas kitobi. Bu haqidagi ilmiy qarashlar. O'rta-Enasoy yodgorliklari. Ularning o'rganilishi tarixi, badiiy ahamiyati.

Yozma yodgorliklar. “Avesto” – zarдушtyilik dinining muqaddas kitobi. “Avesto” haqidagi ilmiy qarashlar. O'rta-Enasoy yodgorliklari. O'rta-Enasoy yodgorliklarining o'rganilishi tarixi, badiiy ahamiyati.

Mahmud Qoshg'ariy va uning “Devonu lug'otit turk” asari. X-XI asrlardagi madaniy hayot.

X-XII asrlar - badiiy adabiyot taraqqiyotida yangi bosqich. Mahmud Qoshg'ariy va uning «Devoni lug'otit turk» asari.

Yusuf Xos Nojibning hayot yo'li. “Qutadg'u bilig” muntarifiyasi. Yusuf Xos Nojibning hayot yo'li. «Qutadg'u bilig» dostoni – turkiy «Shohnomma». Asar muntarifiyasi, tuzilishi.

Ahmad Yugnakiyning “Hibatul haqqoyiq” asarida axloqiy-ta'limiy masalalar talqini. Ahmad Yugnakiyning hayot yo'li. Ahmad Yugnakiy va uning «Hibatul-haqqoyiq» dostoni.

munosabatlarining yangicha talqini. Ijodiy merosi, lirikasi, hayriyoti, tadqiqotlari, bastakor, musiqashunos va tarjimonlik faoliyati.

Muhammad Rahimxon Fozil va Ahmad Tabibiy ijodi. Muhammad Rahimxon Fozil (1844-1910). Adabiy merosi. Shoir ijodini o'rganish tarixidan. Tarjimai holi. Adabiyot va san'at rahnamosi. Fozil-musiqashunos, mohir sozanda va bastakor, san'atkor hamda talabchan muhlis. Fozil — maorif homiyi va taraqqiyparvar. Ilk matematika va adabiy meros targ'ibidagi xizmatlari. Fozil va Rossiya istilochilik siyosati. Fozil va Xorazm adabiy muhiti.

Ahmad Tabibiy (1969-1911). Hayoti va ijodi. Tabibiy va mumtoz adabiyot. "Ma'imnat ush-shuaro" tazkiri. Lirik merosi. "Vomiq va Uzro" dostoni. Tabibiyning san'at, musiqqa, xattotlik sohasidagi faoliyati, o'zbek madaniyat tarixidagi o'rni.

Qo'qon adabiy maktabi. Muqimiy va Mubiy Ho'qandiy. (1850-1903) Hayoti va adabiy merosi o'rganilishi tarixi. Tarjimai holi. Toshkentdagi hayoti (1887, 1892, 1899 yillar). Hayotining so'nggi yillari. Ijodiy merosi: lirikasi, hayriyoti. Shoir satirasida siyosiy mavzu. Yumori. ("Or", "Ko'sa" turkumlari). "Sayohatnoma"lari. Muqimiy ijodida maktab janri.

Mubiy Ho'qandiy. Hayoti va adabiy merosi o'rganilishi tarixi. Tarjimai holi. Muqimiy va Mubiy Ho'qandiy. Hayotining so'nggi yillari. Ijodiy merosi: lirikasi, hayriyoti. Shoir satirasida siyosiy mavzu.

Furqat (1859-1909) ijodi. Furqat. Tarjimai holi. Farg'ona hamda Toshkent davri faoliyati. Furqatshunoslik tadqiqoti. Yangicha ma'rifatparvarlik faoliyati. Rus mustamlaka siyosatiga munosabati. Furqat va jadicilik. Tasavvuf ta'limotiga oid qarashlari. Chet ellardagi faoliyati. Ijodiy merosi.

Ishoqxon Ibrat (1862-1937). Ma'rifatparvar shoir, publitsist, tarixshunos, ulstun olim, sayyoh, ilk o'zbek matematika tarixidan biri sifatidagi faoliyati. Hayoti va ijodi. Chet ellarga sayohati. "Usuli jadid" maktablari ochishi. "Mafaza Ishoqiya". "Kurubxonai Ishoqiya"ning vujudga kelishi. Mahbuotda chop etilgan asarlari. Ilmiy faoliyati. Rus bosqiniga munosabati.

Toshkent adabiy maktabi. Fazlulloh Almayi va Karimbek Kaniy. Almayi (1852-1891). Ijodiy merosi. Lirikasi. Tarjimalari ("Kalila va Dimna"). Hikoyalaridan namunalari. Almayining o'zbek tarjima adabiyotida tutgan o'rni.

Karimbek Kaniy (1865 - 1922) hayoti va ijodi. Kaniy ijodiga munosabat masalasi. Tarjimai holi. Kaniy va Toshkent adabiy muhiti. Ma'rifat mavzuidagi she'rlari. Hayriyoti. Tarjimalari. Kaniy dunyoqarashi. Shoir ijodida tasavvufiy unsurlar. Diniy mavzu. Jadidcha va qadimcha qarashlari.

Milliy va ijtimoiy kurashlar davri adabiyoti. XX asr boshlari Turkistonda ijtimoiy-siyosiy, madaniy hayot. Jadicilik. Ismoilbek Gasprinskiy faoliyati. 1917-1929 yillar ijtimoiy-siyosiy muhitining o'ziga xosligi. Inqiloblar davri. Qadim-jadid ziddiyatlarining kuchayishi. Bu davrdagi turli jamiyatlar va ularning davr hayotiga ta'siri. Siyosiy voqealarning avj olishi (1917 yil to'ntarishi, "Turkiston muxtoriyati", "bosmachilik" harakatlari, Buxoro va Xiva inqiloblari, 1924 yildagi davlat chegaralashlari, "Hujjat" kompaniyasi, kollektivlashtirishning boshlanishi). Adabiy-madaniy harakatlilik. Jahon urushi.

markazkorlik. Fozil inqilobi voqealarining badiiy adabiyotda in'ikos etishi. Oktyabr to'ntarishidan keyin ijodkorlarni turlicha ajratishlar. Adabiyotda umidsizlik, ikkilanish, shubha kayfiyati. 20-yillar mahbuoti. Partiya va adabiyot. Milliy adiblarni qatag'on qilishning boshlanishi. Turkistonda jadicilikning rivojlanish bosqichlari. Davrlashtirish tamoyillari. XX asr boshlari Turkistonda ijtimoiy-siyosiy, madaniy hayot. Jadicilik. Turkistonda jadicilikning rivojlanish bosqichlari. Davrlashtirish tamoyillari. Milliy inqiloblar davri. Ijtimoiy-siyosiy va ma'rifatparvarlik kurashlar davri.

Ismoilbek Gasprinskiy faoliyati. Ismoilbek Gasprinskiy (1851-1914). Hayoti va faoliyati. Jadid maktablarining ta'sischi. Gasprinskiy va Turkiston. "Tarjimon" gazetasida Turkiston hayotining yoritilishi. Badiiy asarlarda Turkiston mavzusi. Adabiy-estetik qarashlar.

Mahmudxo'ja Behbudiy va Munavvarqori Abdurashidxonov (1875-1919). Hayoti va faoliyatining o'rganilish tarixi. Tarjimai holi. Turkistonda jadid maktablarining to'lmas targ'ibotchisi va tashabbuskorlaridan biri. Behbudiy va Turkiston milliy mahbuoti. Ijodiy merosi. "Padarkush" p'essasi. Publitsistikasi. Adabiy-estetik qarashlari. "Sayohat xotiralari".

Munavvarqori Abdurashidxonov. Hayoti va faoliyatining o'rganilish tarixi. Tarjimai holi. Turkistonda jadid maktablarining to'lmas targ'ibotchisi va tashabbuskorlaridan biri.

Abdulla Avloniyning hayoti va ijodi (1878-1934). Avloniyshunoslik. Hayoti sahifalari. "Shuhrat" gazetasini chiqarishi. Yangi maktablar tashkil etishi. Ijtimoiy faoliyati. Avloniy - aktyor, rejissor, xormeysir, teatr badiiy rahbari, dramaturg, tarjimon. Ijodiy merosi. Pedagogik asarlari, she'riyati, dramalari, publitsistikasi. Til adabiyoti, san'at mahbuoti, maorif muammolariga oid maqolalari. "Afg'on kundaliklari" - o'zbek publitsistikasi va memuar adabiyoti namunasi.

Tavallo, Sidiqiy-Xondavliyiy va So'fizodalarning hayoti va ijodi. To'lagan Xo'jayorov - Tavallo (1883-1937)ning hayoti sahifalari. Vaqti mahbuotdagi ishtiroki. Ijodi. "Ravnaq ul-islom" to'plami. Tavallo va Munavvarqori, Behbudiy munosabatlari. She'rlarining badiiyati. Tavallo va tatar adabiyoti.

Sidiqiy-Xondavliyiy ijodi. Sirojiddin Sidiqiy (1884-1934). Shoir ijodining o'rganilishi. Hayoti va ijodiy faoliyati. She'rining ilk bosma kitoblari. Birinchi jahon urushi va she'rining unga munosabati. She'rlarda markazkorlik voqealari talqini. 1917 yil Sidiqiy. "Rabob(chilar namoyishi", "Rabob(chilar kelishi", "Toza hurriyat", "Rusiya inqilobi" asarlarining yozilishi. She'rining 1917 yildan keyingi hayoti va ijodi.

So'fizoda (1880-1937). Ijodining o'rganilishi tarixi. Tarjimai holi. Hayriyatlari. So'fizoda va ozarboyyon nutafakkirlari. So'fizodaning "tasli savbiya" maktablari ochishi. Mahbuotdagi ishtiroki. Ma'rifatparvarlik yo'nalishidagi she'rlari. Lirikasi.

Adabiyotshunoslik nazariyasining asosiy xususiyatlari. XX

Asst bosqlari tojik adabiyotidagi o'zgarishlar. Zamona viy tojik adabiyotining asosiy xususiyatlari: dunyoviy mazmunning yetakchi o'ringa chiqishi. Realistik me'odning shakllanishi. Yevropa adabiyotiga xos janr va shakllarning maydonga kelishi. Tining zamona viylashuvi.

Adabiyotshunoslik nazariyasining tarqiqiyotining asosiy bosqichlari. XX ast tojik adabiyotining asosiy xususiyatlari. Bu davr adabiyotidagi ifoda usullarining yangiligi. Yangi tojik adabiyoti namoyondalari ijodining yetakchi tamoyillari. Adabiyot tarixini davrlashtirish tamoyillari.

Adabiyotshunoslik nazariyasining realizm bosqichlari. Realizmining ilk bosqichi. Yangi tipdagi poetik obrazlar – ramzlarning davr foieasini tasvirlashtiradigan ahariyati. Adabiyotda mafkuraviy kurash. 30-yillar davrining ijtimoiy-siyosiy va madaniy manzarasi. Shaxsga sig'inish illatlari va adabiyot. Adabiy siyosat va badiiylik muammolari.

Adabiyotshunoslik nazariyasining yangi bosqich. Ijtimoiy-tarixiy muhit. Jadidizm ta'limoti va adabiyotining yuzaga kelishi. Milliy adabiyotga jahon adabiyotining ta'siri. Proza va dramaturgiyaning vujudga kelishi.

Behbudiyning hayoti va ijodi. Behbudiy – birinchi tojik dramaturgi. “Padarsh”ning g'oyaviy-badiiy xususiyatlari. Undagi obrazlar. “Radarkasi”ning o'zbek dramaturgiyasidagi o'imi.

Abdulla Avloniyning hayoti va ijodi. Avloniy she'riyati. Avloniy tuzgan darsliklar. “Turkiy guliston yoxud axloq”.

Abdurauuf Fitratning hayoti va ijodi. Fitrat – shoir. Birinchi o'zbek tragediyasi. “Abulfoyxon”da tarixiy haqiqat va badiiy to'qima. Fitrat dramalarida millatning tarixiy kechinishi mavzui. Fitrat dramalarida milliy msitqol g'oyasi. Hind mavzuidagi ikki drama. Fitrat – dramaturg va adabiyotshunos olim.

Cho'Ipurning hayoti va ijodi. Cho'Ipun she'riyatining g'oyaviy-badiiy xususiyatlari. Cho'Ipun lirikasida ramziylik. “Kecha va kunduz” – o'zbek romanchiligining yutug'i. Unda milliy istiqol g'oyasining ifodalaniishi. Mifroqub obrazi.

Hamzaning hayoti va ijodi. “Devoni Nihoniy”. Hamza she'riyatida jadidizm g'oyalari. Hamza – dramaturg. Hamzaning nasriy asarlari. O'zbek she'riyatida barnog va sarbastning joriylanishi.

Abdulla Qodiriyning hayoti va ijodi. ilk o'zbek romanlari. “O'ikan kunlar” va “Mehrobdan chayon”ning g'oyaviy-badiiy xususiyatlari. “Obid keimon” – zamona viy mavzudagi asar. Abdulla Qodiriy hayriyoti. Abdulla Qodiriyning xarakter yaratish mahorati. Qodiriy romanlari tili va badiiyati.

Sadriiddin Ayniyning hayoti va ijodi. Ayniy – prozaik. “Esdaliklar” – badiiy memurning o'ziga xos namunasi. “Sudxo”ning o'limi” qissasining g'oyaviy-badiiy xususiyatlari. Sadriiddin Ayniy – adabiyotshunos olim.

G'afur G'ulomning hayoti va ijodi. G'afur G'ulom – zabardast shoir. G'afur G'ulomning nasriy asarlari. “Shum bola” qissasining g'oyaviy-badiiy xususiyatlari. G'afur G'ulom publistikasi. G'afur G'ulom tarjimalari.

Oybekning hayoti va ijodi. Oybek lirikasi. Oybek dostonlari. “Qutlug' qon” – Oybekning ilk romani. Oybek – navoiyshunos. “Navoiy” romanining yaratilishi. Roman tahlili. Navoiy obrazi. “Bolalik” – avtobiografik qissa. Oybek ijodida xorij mavzusi.

Maqsud Shayxzodaning hayoti va ijodi. Shayxzoda lirikasining g'oyaviy-badiiy xususiyatlari. Shayxzoda – dramaturg. “Mirzo Ulug'bek” fojiasi. Ulug'bek obrazi. Fojianing badiiy xususiyatlari. Shayxzoda – adabiyotshunos olim.

Abdulla Qahhorning hayoti va ijodi. Abdulla Qahhor – mohir hikoyanavis. “Sarob” – ruhiy-psixologik roman. Unda milliy ziyolilar fojiasining ifodalaniishi. Abdulla Qahhorning badiiy mahorati. “Sinchalak” qissasining g'oyaviy badiiy xususiyatlari. Unda davr manzaralarining ifoda etilishi. Saida – ideal obraz. Abdulla Qahhor – dramaturg.

Hamid Olimjonning hayoti va ijodi. Hamid Olimjon she'riyatining g'oyaviy-badiiy xususiyatlari. “Muqanna” dramasi. Hamid Olimjon – adabiyotshunos va adabiy tanqidchi.

Mirtemirning hayoti va ijodi. Shoirning ijodiy biografiyasi. Mirtemir ijodining o'ziga xosligi. Mirtemir she'riyatida milliy ruh.

Zulfiyaning hayoti va ijodi. Zulfiya she'riyatining o'ziga xos xususiyatlari. Zulfiya ijodida hijron motivi. Zulfiya dostonlari.

Asqad Muxtor hayoti va ijodi. Asqad Muxtorning hayot va ijod yo'li. Shoir lirikasi badiiyati. Asqad Muxtorning nasriy asarlari tahlili.

Said Ahmad nasri. Said Ahmadning ijodiy biografiyasi. Said Ahmad nasri. Said Ahmad – dramaturg.

Odil Yoqubov romanlari. O'Yoqubovning ijodiy biografiyasi. Ijokkor nasri. Odil Yoqubov romanlari.

Primqul Qodirov nasri. Primqul Qodirovning ikkonli ij'm. Adibning gissalari tahlili. Romanlarining o'ziga xosligi

Erkin Vohidovning hayoti va ijodi. Erkin Vohidov she'riyatining g'oyaviy-badiiy xususiyatlari. “Yoshlik devoni”. Erkin Vohidov dostonlari. “Nido” – urushga qarshi poetik aytuoma. “Ruhlar isyon” dostonining g'oyaviy-badiiy xususiyatlari. Nazrul Islom obrazi. “Oltin devor” – adib dramaturgiyasining yorqin namunasi.

Abdulla Orpovning hayoti va ijodi. Abdulla Orpov she'riyatining g'oyaviy-badiiy xususiyatlari. O'zbek she'riyatini ichdan yangilash uchun kurash. “Hakim va ajal” dostoni. “Janнатga yo'l” – dramatik doston. Abdulla Orpovning istiqol davri ijodi. O'zbek adabiyotida “Arha'in” an'analari. “Sohibqiron” dramasi.

Rauf Parfi ijodi. Shoir ijodida milliy birlik qayg'usining ifoda topishi. O'zbek she'riyatida badiiy tafakkurning yangilanishi. Onon Majnun, Sha'kat Rahmon, Xurshid Davron, Usmon Azim ijodi.

О'қир Hoshimovning qissa va romanlari. Sho'irning hayot yo'li, dastlabki hikoya va qissalari. O. Hoshimov hikoyalariida ma'naviy rihiy olam talqinining o'ziga xosligi. Romantik ruhning ustuvorligi. "Urushning so'nggi quboni" hikoyasida fojearviylik. Ona obrazining badiiy-estetik qiymati.

Shukur Xolmitzayev nassri. Yozuvchining tarjimai holi va ijodining ilk bosqichi. Sh.Xolmitzayev hikoyalirining o'ziga xosligi. Adibning qissa va romanlari. Sh.Xolmitzayev qissalarida sevgi-tmhabbat, tabiat go'zalliklarini tasvirlash va ardoqlash asosiy mavzuga aylana borishi. Sh.Xolmitzayev romanlarida davr va shaxs fojearsi talqini. "So'nggi bekat" romanida hayot va o'lim; olam va odam, davr va shaxs munosabatlarining o'ziga xos talqini. "Dinozavr" romanida ijodkor kontseptsiyasining o'ziga xosligi. Ramziy va faniastik tasvirlning realizm bilan uyg'unlashuvi – tasvirlning o'ziga xosligi sifatida.

Nasr poetikasi masalalari. Murod Muhammad Do'st hayoti va ijodi. "Lolazor" – yangi qurilishdagi badiiy nasr namunasi sifatida. Tog'ay Murod ijodida milliy va mahalliy kolorit. Xarakter yaratilishdagi o'ziga xosliklar. "Yulduzlar mang'u yonadi", "Ot kishnagan oqshom" da kabi qissalarida inson qalbi fojearlarining haqqoniy tasviri. Erkin A'zam qissalari.

Poetik ramzlar va lirik qahramonining yangilanishi. Halima Xudoyberdiyeva ijodi. Shavkat Rahmon, Xurshid Davron, Usmon Azim, Oydim Hojyeva.

Istiqbol davri o'zbek adabiyoti. She'r t'yandagi shakl va mazmun evrilishlari. Sirojiddin Sayyid, Eshqobol Shukur, Muhammad Yusuf ijodida Vatani mazyasi. Nasr: Nurgallo O'xolon, Nazar Eshonqul, Ne'nat Arslon, Isajon Sulton, Shodiqul Hamro, Ulug'bek Hamdam, Luqmon Bo'rixon. Dramaturgiya: Sharof Boshbekov, Usmon Azim, Erkin A'zam, Qo'chqor Norqobil dramalari.

Hozirgi o'zbek nasri. Tog'ay Murod ijodi. Tog'ay Murod qissalari – nasrdagi go'shiqlar. Tog'ay Murod romanlari. Millat qayg'usi. Murod Muhammad Do'st ijodi. Galatepa qissalari. "Lolazor" romanlari. Xayritiddin Sultonov ijodi. Xayritiddin Sultonov hikoyalariida milliy psixologiya. "Saodat sohili" qissasining g'oyaviy-badiiy xususiyatlari. "Voburtpoloma" asarining jam'iy xususiyatlari.

Zamonaviy dramaturgiya. Sharof Boshbekov ijodi. "Temir xotin"ning jam'iy xususiyatlari. Usmon Azim dramalari.

Hozirgi adabiy jarayon. Zamonaviy nasr, she'r t'yat va dramaturgiyaning o'ziga xos xususiyatlari. Hozirgi o'zbek romanchiligi. M. Adilning "Ulug' saltanat" tetralogiyasi, Omon Muxtor romanlari, U. Hamdam, I. Sulton va boshqa adiblari ijodi.

O'zbek adabiy tanqid tarixi. Adabiy tanqidning jam'iy tarixi. Munajjid va adabiy jarayon. Fitarat, Avn, Izzat Sulton, N. Yodurov, O. Sharafiddinov, M. O'qshonov, U. Normatov, I. Haqqulov, B. Nazarov, I. G'afurov va boshqa tanqidchilar ijodi. Adabiy tanqid va adabiy jarayon. Adabiy tanqid janrlari.

ADABIYOTLAR:

Давронов А. Адабиёт ва замон. Масъалатҳои равоёшти адабий ва таъриҳии бадеӣ. – Душанбе, 1996.

Жирмулский В. М. Сравнительное литературоведение. – Ленинград: Наука, 1979. – 493с.

Муслимовиён Р. Назарияи адабиёт. – Душанбе: Маориф, 1990. – 336с.

Мухтор Шоқир. Адабиётни тоҷик дар Фаронса. – Душанбе: Ирфон, 1985.

Мухтор Шоқир. Шўҳрати Румӣ дар Фаронса. – Душанбе: Сино, 2000.

Нуралиев А. Алай ва адабиётни тоҷик. – Душанбе: Маориф, 1995.

Самодов А. Пайвандҳои дўстӣ ва адабӣ (Равоёшти адабии халқҳои тоҷик ва ўзбек дар оинаи таъриҳ). Монография. – Тошканд: Муҳаррир, 2012.

Самод В. Пайвандҳои адабӣ чун омили муҳими инкишофи адабиёт. – Душанбе: Ирфон, 1976-22с.

Шодихулоев Х., Давронов А. Пайвандҳои адабии халқҳои тоҷик: Назар ва таъриҳии таҷаққули мактабҳои таъриҳии бадеӣ ва пайвандҳои адабии тоҷик. – Душанбе, 2003. – 122с.

Масъалатҳои таъриҳ ва назарияи равоёшти адабии халқҳои Осиёи Марказӣ. Маҷмуаи мақолаҳо. – Душанбе, 2000. – 64с.

Муслимовиёл Р. Дарахти дўстӣ бинишон (Маҷмуаи мақолаҳо). – Душанбе: Адиб, 1987. – 240с.

38. Эркин Воҳидов асарлари: Сайланма. Икки томлик. –Т.: Ғулом номлидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 1986.

39. Абдулла Орипов. Тўлик асарлар тўплами. Тўрт жилдлик. –Т.: Ғулом номлидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 2001.

40. Ўткир Хошимов. Сайланма. Икки жилдлик. –Т.: Шарк, 1993.

41. Шукр Холмиратов. Уч жилдлик. –Т.: Шарк, 2003.

42. Рауф Парфи. Сакина. –Т.: Ғулом номлидаги Адабиёт ва санъат нашриёти, 1986.

43. Тоғай Мурод. От кинидаган оқшом. Қиссалар. –Т.: Шарк, 1994.

44. Тоғай Мурод. Отқадан қолган даладар. Роман. –Т.: Шарк, 1994.

45. Тоғай Мурод. Бу дунёда ўлиб бўлмайдил. Роман. –Т.: Шарк, 1997.

46. Шавкат Рақмон. Сайланма. –Т.: Шарк, 1997.

47. Усмон Азимов. Сайланма. –Т.: Шарк, 1995.

Internet saytlari:

- 48. www.alsheshnavoiy.uz
- 49. www.ziyo-net.uz
- 50. www.literature.uz
- 51. www.kitobxona.uz

Adabiyotshunoslik nazariyasi va adabiy jangalon fanidan davlat uzkuniy nazorat savollari

1. Мақсад ва предмети фанни назарийи адабиётро гуфта гузаред.
2. Шуубий-хамчун чарасини адабӣ аконди хешро баён намоед.
3. Достони лирикӣ чист?
4. Тасвирҳои бадеия бйити зеринро нишон диҳед:
Қалам гуфто, ки ман шоҳи ҷаҳонам,
Қаламқашро ба мақсад мерасонам.
5. Мақсад ва предмети чарасини адабиро баён кунед.
6. Жағрҳои лирозшикиро бо мисолҳо нишон диҳед.
7. Адабиётӣ бадеиро аз лиғар намулҳои санъат бо мисолҳо далелнон кунед.
8. Тасвирҳои бадеия бйити зеро нишон диҳед ва бйитро тахлилнамозунӣ намоед:
Ту рафти олами хастӣ лиғар шул,
Дили девонам девонатар шул.
9. Чарасини адабиро хамчун фан маънидог намоед.
10. Доир ба ҷинсҳои адабӣ маълумот оред.
11. Жағри новелларо бо хусусиятҳои гуфта гузаред.
12. Мақтабӣ адабӣ ва маъсалаҳои асосини онро шарҳ диҳед.
13. Мақтабӣ адабӣ ва муҳити адабиро бо тафсилот ва умумиятҳои маънидог намоед.
14. Жағрҳои интибатан нави драмативро гуфта гузаред.
15. Таҳаввули жағри тағлиро дар давраҳои тарихи адабиёт нишон дода гузаред.
16. Доир ба чарасини суфия маълумот дода, хусусиятҳои онро бо мисолҳо оред.
17. Онди илмҳои мустиқлил адабиётшиносӣ истода гузаред.
18. Чарасини риндаи ва ақалитини онро бо мисолҳо нишон диҳед.

20. Жанри мустақод ва намунаҳои ин нави шерири оред.
21. Аҳамияти ба худ хоси мактаби адабии Ҷомиро гӯед.
22. Таҳаввулоти жанрҳоро дар асоси порчаҳои шеърӣ нишон диҳед.
23. Ҷараёни маорифгардиро бо мисолҳо шарҳ дода гузаред.
24. Жанри эҷодӣ ва сайри он дар даврони таърихи адабиёт чи тавр буд?
25. фарқиат ва умумияти таърихи ва тамширо .гуфта гузаред
26. Таъсири байни ҳамаҷигари адабиёти тоҷикӣ ӯзбекро бо мисолҳо нишон диҳед.
27. Жанри тарҷебаанд ва махсусиятҳои онро гӯед.
28. Таҳаввули жанри тақраро дар даврони таърихи адабиёт гуфта гузаред.
29. Жанри шеъри мазкурро муайян кунед ва мазмунашро шарҳ диҳед.
- Духтари тоҷик он шаб сурмаи тар мекашад.
- Бофта мӯе каторе шона ба сар мекашад. То ки ёбад бахтро.
30. Қасида ва давран тараккии ин жанро гӯед.
31. Фарқиат ва умумияти ҷараёни маорифгардӣ ва ҷадидгаро нишон диҳед.
32. Хусусиятҳои асосии робита и адабири оред
33. Хусусиятҳои ба худ хоси ҷинсҳои драматӣ
34. Аҳамиятнокии санъатҳои бадеӣ дар асари бадеӣ чӣ гуна аст?
35. Жанри дубайтӣ ва хусусиятҳои онро номбар кунед.
36. Дони ба банду басти жанри ғазал ақолиди хешро гӯед.
37. Ҷараёни ҷадидгаро бо хусусиятҳои умдаш нишон диҳед.
38. Дони ба услуби эҷодӣ ва хусусиятҳои он истода гузаред.
39. Тафовути жанри ривоят аз афсонаро бо мисолҳо далелнок намоед.
40. Жанри фочинаро дар асоси мисол шарҳ диҳед.
41. Дони ба аввалин маҷлаи назарии адабиёти Юнони қадим маълумот оред

42. Мактаби адабии Садриддин Айниро бо хусусиятҳои гуфта гузаред.
43. Жанрҳои эпикӣ ва давран таърихи пайдоиши онро маънидог намоед.
44. Муҳити адаби ва хусусиятҳои онро нишон диҳед.
45. Ҷараёни шуӯбвири шарҳ дода гузаред.
46. Мақсад ва вазифаи фанни назарии адабиётро гуфта гузаред.
47. Ҷарни китъаро дар асоси мисолҳо шарҳ диҳед.
48. Ҷараёни адаби сӯфия ва намоёндогони онро гӯед
49. Жанрҳои нисбатан хурди лирикӣ шарҳ диҳед.
50. Дони ба анъана ва навоҷарӣ маълумот диҳед.
51. Жанри мӯғташами ҷинсҳои лирикӣ ва эпикӣро бо мисолҳо нишон диҳед.
52. Дони ба хавзаҳои адаби истода гузаред.
53. Жанрҳои махсуси фольклорӣро номбар кунед.
54. Оиди достонҳои эпикӣ маълумот оред.
55. Индҳои муқтадди адабиётшиносиро бо хусусиятҳои шарҳ диҳед.
56. Ақидди олимони дар асоси жанрҳои адаби чи тавр буд ва ин масъадаро бо мисолҳо шарҳ диҳед.
57. Жанри маснавири бо хусусиятҳои умдаш нишон диҳед.
58. Жанри очерк ва таърихи пайдоиши онро дар адабиёти тоҷик муайян намоед.
59. Робитани адабири шарҳ диҳед.
60. Ҷараёни маорифгардиро дар асоси асарҳои адибони давран маърифатчиӣ далелнок кунед.
61. Жанри роман ва намунаҳои беҳтарини онро дар асоси насли адабиёти муосири тоҷикӣ нишон диҳед.
62. Ҷойгоҳи реализм дар насли муосири тоҷикӣ чи тавр буд?
63. Жанри қасидаро бо мисолҳо нишон диҳед. Намоёндогони машҳури қасидасарон фарӯ тоҷикӣро гуфта гузаред.

64. Таъвағли жанри сафарнома дар давраҳои таърихи адабиёти тоҷик
65. Санъатҳои бадеиро бо мисолҳои шарҳ диҳед.

Tojik tashitov adabiyoti tarixi fanidan davlat yuqunli nazorat savollari

1. Марказҳои қадиман тамалдуни тоҷикон
2. Афросиёби Самарқанд-ғанъворан маданияти қадима
3. Расму одат ва эътиқодҳои қадиман мардуми тоҷик
4. Мавзӯ ва мундариҷаи сӯрудҳои адабиёти аъди қадим
5. Асотир (мифология)-и қадимии форс-тоҷик ва мазмуну мундариҷаи ғоявии онҳо
6. Ривояту достонҳои қадимии форс-тоҷик ва мазмуну мундариҷаи ғоявии онҳо
7. «Авасто»-китоби муқаддаси дини зардуштӣ
8. "Авасто" ва аъямияти адабӣю таърихӣи он
9. Таъсири давлати Ашкониён ва эъёи анъанавҳои илмӣю маданияти қавмҳои эронӣ
10. Осори хаттии давран Сосониён ва мазмуну мундариҷаи онҳо
11. Борбад ва ғайрияти ромӣшгарии ӯ
12. Ибн-ал Муқаффаъ ва ғайри осори ниёгон
13. Зӯғури нахустин шопрони форсигӯ
14. Мазмунҳои шикоятӣ, панду ахлоқӣ ва ишқу ошиқӣ дар эълодиёти Шавиди Балхӣ
15. Манорати Робия дар тасвири ишқ
16. «Фариннома»-и Абӯшақури Балхӣ маснавияти ахлоқӣ
17. Таълиф ва манбаи "Шоһнома"-и Дақӣқӣ
18. Ситоиши некиву наққорӣ дар ашъори Рӯдақӣ
19. Тарғиби илму дониш дар шеърҳои Рӯдақӣ
20. Ёсири вағандӯстӣ дар қасидаи "Васфи Бухоро"
21. Афқори илғимоию сиёсӣ дар қасидаи "Модари май"
22. Манбаъ ва маънаҳои "Шоһнома"-и Фирдавӣ
23. "Шоһнома"-и Фирдавӣ – маънаи хирад ва хирадмандӣ
24. Некиву наққорӣ дар "Шоһнома"-и Фирдавӣ
25. Инғикоси ғояҳои вағандарварӣ дар "Шоһнома"-и Фирдавӣ
26. Унсӯри ва риволби шеъри маднӣ

27. Нишонҳои ҳалқити рӯбиёти Фаррухӣ
28. Тасвири ҷаҳиҳои миллӣ ва воқеоти таърихӣ дар қасидаи Фаррухӣ
29. Васфиёт ва ишқ дар қасидаи Манучеҳрӣ
30. Мавзӯ ва мундариҷаи ашъори Муизӣ
31. Тасвири ишқ дар ғазалиёти Анварӣ
32. Сӯзани ва ғайриёти ӯ
33. Мазмун ва маънавияти насбиёти Масъуди Саъди Салмон
34. "Қобуснома" – насбиёномаи судманд
35. Фикриҳои ғайридӯстонаи Хайём дар рӯбиёт
36. Афқори ғайриҳои Носири Хусрав дар қасидаи "Мунозира бо худ"
37. Низомӣ ва анъанаи ҳамсанавиёти дар адабиёти форс-тоҷик

Tilshinosislik nazartuzasi fanidan davlat yuqunli nazorat savollari

1. Фанни назарияи забоншиносӣ чиро меомӯзад?
2. Алоқан забон ва тафаккурро шарҳ диҳед.
3. Донр ба пайдоиши забоншиносӣ умӯмӣ маълумот оред.
4. Онди алоқамандиву тафриқаи забон ва таърихро гуфта гузаред.
5. Забон ҳодисаи табиӣ аст ё ғайрияти?
6. Назарияи биологӣи забон чӣ ақида доштад?
7. Алоқан забон ва тафаккурро маълумот намоед.
8. Донр ба ҳодисаи инғимойи ӯдани забон мисолҳо оред.
9. Алоқан забон ва тафаккурро маълумот намоед.
10. Забоншиносӣи муосирӣи тоҷик ва намоёндогони онро ноҳбар кунед.
11. Методҳои забоншиносиро гуфта гузаред.
12. Сотсиологӣи таърихӣ ва ҳуҷусиятҳои онро шарҳ диҳед.
13. Алоқан забон ва илми мангӣро гуфта гузаред.
14. Дар боран таърихи забоншиносӣ маълумот диҳед.
15. Назарияи забоншиносӣ ва аҳамияти омӯختани онро бо деталҳо нишон диҳед.
16. Ҳолати забоншиносӣи тоҷикро дар давран истиқлол нишон диҳед.

17. Ахамияти Назми асрҳои Сино марбут ба ками забоншиносӣ. Бо ансон нишон диҳед.
18. Ақдаҳои назарияи биологиро нишон диҳед.
19. Забон ва нутқро шарҳ диҳед. Алоқа ва тафриқи онҳоро тӯед.
20. Методҳои забоншиносиро шарҳ диҳед.
21. Доир ба ҳаҷҳои консонантӣ (хамсадоӣ) маълумот оред.
22. Забоншиносии муосирро тоҷикро бо хусусиятҳои гуфта гузаред.
23. Алоқаи забон ва таърихро нишон диҳед.
24. Методи таърихӣ – киёсии забонро шарҳ диҳед.
25. Мафҳуми забони адабӣ ва забони давлатиро шарҳ диҳед.
26. Забоншиносӣ дар Осиеи Миёна : Ёбни Сино
27. Доир ба фаволияти забоншиносии Туракул Зехнӣ истода гузаред.
28. Забон ва нутқро шарҳ диҳед
29. Забон ҳодисаи табиӣ аст ё ҷамъиятӣ?
30. Алоқаи забон ва тафаккурро гуфта гузаред.
31. Методи таърихи забонро шарҳ диҳед.
32. Фаволияти забоншиносии Айнуро бо хусусиятҳои нишон диҳед.
33. Забоншиносии умумӣ ва омилҳои шаклгирии онро нишон диҳед.
34. Таълимоти Виноградоро доир ба қалима, услуб ва синтаксис гуфта гузаред.
35. Алоқамандии забон ва ҳаҷро нишон диҳед.
36. Забон ва таърихро шарҳ диҳед.
37. Алоқаи фони забоншиносӣ бо илмҳои дигар.
38. Робитаи илми психология ва забонро маълумот намоед.
39. Ахамияти ба ҳуд ҳоси забоншиносии асри 20-и тоҷикро нишон диҳед.
40. Забоншиносии асрҳои миёнаи тоҷикро гуфта гузаред.

41. Этнолингвистика чӣ гуна илм аст?
42. Ҳаҷ ва таърихи таҳавви онро гуфта гузаред.
43. Алоқаи забон бо илми физика чӣ гуна аст?
44. Доир ба ҳаҷҳои фонетикӣ (хати овозӣ) маълумот оред.
45. Забоншиносии муосирро тоҷикро бо хусусиятҳои гуфта гузаред.
46. Доир ба мактаби забоншиносии араб маълумот оред.
47. Оиди номаи иҷтимоӣ будани забон маълумот диҳед.
48. Доир ба алоқаи забон ва ҳаҷ истода гузаред.
49. Ақоли тарафдорони назарияи биологияи забонро гуфта гузаред.
50. Дар бораи таърихи забоншиносӣ маълумот диҳед.
51. Хусусиятҳои сотсиоллингвистикаро нишон диҳед.
52. Хусусиятҳои забони адабии ҳозираи тоҷикро бо мисолҳо маълумот намоед.
53. Забон аз тафаккур чӣ тафривт дорад?
54. Забоншиносии тоҷик дар асрҳои миёна ва хусусиятҳои ин даврҳои забонро тӯед.
55. Доир ба фаволияти Салдриво Ақнода маълумот диҳед.
56. Ҳаҷҳои қадимии форсӣ ва навиштаҷотҳои онро шарҳ диҳед.
57. Доир ба таълимотҳои солҳои охири ба сомон расидани забони адабии тоҷик маълумот оред.
58. Ахамияти забоншиносии Айнуро шарҳ диҳед.
59. Фони назарияи забоншиносӣ чиро меомӯзад?
60. Забон ҳодисаи табиӣ аст ё ҷамъиятӣ?
61. Дар бораи таърихи забоншиносии тоҷик маълумот оред.
62. Ҳаҷ ва таърихи пайдоиши онро шарҳ диҳед.
63. Фаволияти забоншиносии Салдриво Ақнодаро гуфта гузаред.

64. Алюкан забон бо тафаккур чӣ ҳел аст?

Noziri tojik tili fanidan davlat yakinan nazorat savollari

1. Мақсад ва вазифаи фанни забони адабии ҳозираи тоҷик гуфта гузаред.
2. Антоним ва роҳҳои пайдоиши онро нишон диҳед.
3. Доир ба воҳидҳои асосии забон маълумоти оред.
4. Таснифи овозҳои нутқро маънидоқ кунед.
5. Мавқеи забони адабии тоҷик дар ғуруҳи забонҳои эронӣ чи ҳеласти?
6. мавзӯи баҳси лексикографияро гӯед.
7. Забони адабии ҳозираи тоҷик аз қадим ҳисоб бӣ метарада?
8. Доир ба воҳиди хурдтарини забон маълумоти оред.
9. Доир ба навъҳои лексикология маълумоти оред.
10. Дар бораи маъно ва мафҳуми қалима маълумоти оред.
11. мавқеи задалар дар қалима нишон диҳед.
12. Илмо ва вазифаи онро гӯфта гузаред.
13. Доир ба серманоии қалима мисолҳо оред.
14. Тарзи кӯчидани маънии қалимаро гӯфта гузаред.
15. Омониҳои бӣ мисолҳо шарҳ диҳед.
16. Доир ба аломатҳои китобатӣ маълумоти оред.
17. Синоним чист?
18. Доир ба метафора маълумоти диҳед.
19. Маънои лексикони қалимаро шарҳ диҳед.
20. Доир ба синекдоха маълумоти оред.
21. Антоним ва роҳҳои пайдоиши онро шарҳ диҳед.
22. Доир ба таркиби лугавӣ ва фонди лугавии забон маълумоти оред.
23. Қалимаҳои серманоро аз омониҳо чуно қарда нишон диҳед.

24. Қалимаҳои воҳиро бӣ мисолҳо шарҳ диҳед.

25. Доир ба қалимаҳои Иқтибосии туркӣ-ӯзбекӣ маълумоти оред.

26. Қалимаҳои қаммаҳуло бӣ мисолҳо шарҳ диҳед.

27. Сабабҳои қалимаҳои иқтибосии арабиро ба забони тоҷикӣ нишон диҳед.

28. Зада ва мавқеи онро гӯфта гузаред.

29. доир ба қалимаҳои воҳии русӣ-байналмиллалӣ маълумоти оред.

30. Неологизмҳои бӣ мисолҳо шарҳ диҳед.

31. Топонимика ва хусусиятҳои онро гӯфта гузаред.

32. Қалимаҳои Тарихиро шарҳ диҳед.

33. Эвфемизм ва варваризмҳои бӣ мисолҳо нишон диҳед.

34. Таснифи шеваҳои забоншиносии тоҷикро гӯфта гузаред.

35. Қалимаҳои шевагӣ ва хусусиятҳои онро гӯед.

36. Доир ба истилоҳ ва истилоҳҳои фарӣ маълумоти оред.

37. Қалимаҳои архаистиро шарҳ диҳед.

38. Вулгаризмҳои бӣ мисолҳо маънидоқ намоед.

39. Қалқа ва хусусиятҳои онро гӯед.

40. Фарҳангшиногӣ ва аҳамияти онро дар забон нишон дода гузаред.

41. Лексикаҳои қасбу ҳунаро шарҳ диҳед.

42. Шарҳи диалектология, шева ва лаҳҷаро оред.

43. Тарҳҳои офариниши фарҳангҳои гӯфта гузаред.

44. Доир ба ономастика маълумоти диҳед.

45. Маъноҳои пайдоиши фразеологизмҳои гӯед.

46. Фарқи омониӣ ва синонимро шарҳ диҳед.

47. Доир ба фарҳангшиногӣ соҳноҳои онро забони тоҷикӣ маълумоти оред.

48. Доир ба феинвалкунии ва қоҳиши овозҳо маълумоти оред.

49. Огли синонимхон фразеологӣ маълумот диҳед.
50. Лексикология ва дарбартирӣ мавзӯи ин бахши забоншиносиро бо мисолҳо нишон диҳед.
51. Роҳхон пайдоиши синоним ва антонимҳоро тӯед.
52. Роҳхон кӯчидани маъноро бо мисолҳо маълумот намоед.
53. Фарқи зарбимасал аз воҳидхон фразеологӣ дар ҷист?
54. Каринахон фразеологиро шарҳ диҳед.
55. маънӣ ва мафҳуми каллимаро бо мисолҳо нишон диҳед.
56. Доир ба навъҳои фарҳанг маълумот оред.
57. Сабаби пайдоиши каллимаҳои иқтибосӣ дар ҷист?
58. Ҷӣ гӯна каллимаҳоро каллимаҳои сермахсул мерӯем?
59. Доир ба фарҳангшиносии имрӯзаи забоншиносӣ тоҷик истода Гузаред.
60. Каллаҳоро бо мисолҳо шарҳ диҳед.
61. Диалектология ҷиро меоҳӯзад?
62. Воҳидхон фразеологӣ ҷист?
63. Маъки задеҳо дар таркиби каллима гуфта гузаред.
64. Синекдоха ва хусусиятҳои онро тӯед.
65. Доир ба каллимаҳои архаистӣ ва таърихӣ маълумот оред.
66. Лексикан қасбу пешаро бо мисолҳо шарҳ диҳед.
67. Таснифоти овозҳои нутқро оред.
68. Доир ба воҳиди асосии забон маълумот диҳед.
69. Каринахон фразеологиро шарҳ диҳед.
70. Доир ба каллимаҳои ақъадно маълумот оред.
71. Принсипҳои асосии имлоро гуфта гузаред.
72. Масалат ва вазифаҳои забони адабии ҳозирани тоҷик маълумот оред.
73. Доир ба лексикаҳои китобӣ-адабӣ маълумот оред.

74. Сабаби воҳӣ шудани каллимаҳои арабиро бо мисолҳо шарҳ диҳед.
75. Доир ба омонимҳо ва хусусияти он истода гузаред.
76. Зада ва хусусияти онро тӯед.
77. Неологизмҳоро бо мисолҳо шарҳ диҳед.
78. Тарҳҳои кӯчидани маънои каллимаҳоро гуфта гузаред.
79. Доир ба роҳҳои пайдоиши синоним ва антонимҳо ақоли ҳешро баён намоед.
80. Ассимилятсия ва хусусияти онро тӯед.
81. Эвфемизим ва вулгаризмҳоро бо мисолҳо нишон диҳед.
82. Истилоҳот ва хусусиятҳои онро тӯед.
83. Доир ба каллимаҳои ақъадно маълумот оред.
84. Доир ба воҳиди хурдтарини забон маълумот дода гузаред.
85. Воҳидхон фразеологӣ ҷист?
86. Сабабҳои пайдоиши каллимаҳои иқтибосӣ дар ҷист?
87. Истилоҳ ва хусусиятҳои онро гуфта гузаред.
88. Каллимаҳои архаистиро бо мисолҳо нишон диҳед.
89. Огли фарҳангҳои ақъадноии форсӣ-тоҷикӣ маълумот оред.
90. Муродифон фразеологиро шарҳ диҳед.
91. Доир ба каллаҳо маълумот диҳед.
92. Метафориро бо мисолҳо шарҳ диҳед.

BAHOLASH MEZONLARI

5 baho hisobida

Yuqori baho – 5 baho
O'rtsh (sarg'lash) baho – 3 baho

5 (90-100) – "a'lo" baho
4 (70-89) – "yaxshi" baho
3 (60-69) – "qoniqarli" baho
2 (60 baldan past) – "qoniqarsiz" baho

Baholash yozma shaklda o'tkaziladi. Baholashda talabning bilim, ko'nikma va malakalari o'quv rejasidan kelib chiqqan holda fanning umumiy mazmunini doirasida baholanadi. Yakuniy baholash yozma ish usulida amalga oshiriladi.

Ya'ni,

1. Talaba savohnomalaridagi topshiriqlarni nazariy jihatdan asoslay olsa, ilmiy adabiyotlar ma'lumotlariga tayangan holda mavzu tahlillarini to'liq bajarsa, mavzu yuzasidan ilmiy mushohada yuritilgan bo'lsa, o'z mustaqil fikriga ega bo'lsa, shuningdek, yozma ishda ortofografiya, punktuasiya, uslubiyat qoidalariga to'liq rioya etilgan bo'lsa, 5 baho, ya'ni "a'lo" baho qo'yiladi.

2. Savollar bo'yicha talaba nazariy jihatdan umumiy tasavvurga ega bo'lsa, fikrlarini bayon qilishda mabha – adabiyotlarga yetarli darajada murojaat qila olmasa, mavzu tahlillarida juz'iy kamchiliklar mavjud bo'lsa, shuningdek, yozma ishda ortofografiya, punktuasiya, uslubiyat qoidalariga to'liq rioya etilgan juz'iy kamchiliklarga yo'l qo'ygan bo'lsa, 4 baho, ya'ni "yaxshi" baho qo'yiladi.

3. Talaba savollar bo'yicha yuzaki tasavvurga ega bo'lsa, fikrlarini yetarli darajada asoslay olmasa, nazariy tayanch tushunchalarni mexanik ravishda o'zlashtirgan bo'lsa, shuningdek, yozma ishda ortofografiya, punktuasiya, uslubiyat qoidalariga to'liq rioya etilgan qator kamchiliklarga yo'l qo'ygan bo'lsa, 3 baho, ya'ni "qoniqarli" baho qo'yiladi.

4. Talaba qo'yilgan savollarga umuman javob bera olmasa, berilgan savollar yuzasidan fikrini bayon eta olmasa, savollar doirasidagi mavzular tahlilini talab darajasida bajara olmasa, shuningdek, yozma ishda ortofografiya, punktuasiya, uslubiyat qoidalariga to'liq rioya etilgan qo'pol kamchiliklarga yo'l qo'ygan bo'lsa, 2 baho, ya'ni "qoniqarsiz" baho qo'yiladi.

“Kelsindi”

O'quv-uslubiy departament

boshlig'i

M.A. Tursunov

« 2023-yil

“Kelsindi”

Etologiya fakulteti dekani

D.Z. Rajabov

« 2023-yil

